

"ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ
Директорлар Кеңесінің
шешімімен бекітілген
10.02.2025 ж. № 06/25 хаттама
күшіне ену күні 10.02.2025 ж.

ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПІМЕН БАЙЛАНЫСТЫ
ОБЪЕКТІЛЕР ИЕЛЕРІНІҢ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

Алматы қ., 2025 ж.

Мазмұны:

- Глава 1. Жалпы ережелер.**
- Глава 2. Сақтандыру объектісі.**
- Глава 3. Сақтандыруды шектеу**
- Глава 4. Сақтандыру жағдайлары.**
- Глава 5. Сақтандыру жағдайларынан ерекшелік.**
- Глава 6. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы.**
- Глава 7. Сақтандыру сомасы.**
- Глава 8. Сақтандыру сыйақысы.**
- Глава 9. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (Сақтандыру аумағы).**
- Глава 10. Сақтандыру шартын жасасу және рәсімдеу тәртібі.**
- Глава 11. Сақтандыру шартын электрондық жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу тәртібі**
- Глава 12. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.**
- Глава 13. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері.**
- Глава 14. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.**
- Глава 15. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.**
- Глава 16. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.**
- Глава 17. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.**
- Глава 18. Сақтандыру шартын тоқтату.**
- Глава 19. Дауларды шешу тәртібі.**
- Глава 20. Қосымша шарттар.**

Глава 1. Жалпы ережелер.

1.1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандырудың осы ережелері (бұдан әрі - Ережелер) негізінде "ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі - Қоғам) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) сақтанушыны Қағидаларға қосу арқылы шарттар жасасады.

1.2. Ережелерде сақтанушыны Ережелерге қосу және сақтандырушының сақтанушыға сақтандыру полисін қағаз жеткізгіште рәсімдеуі немесе электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу жолымен жасалатын Сақтандыру шартының негізгі талаптары, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу тәртібі қамтылады.

1.3. Ережелерде келесі ұғымдар қолданылады:

1) **Заң**- "Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасының 07.01.2004 № 5804-ІІ Заңы;

2) **апат-қауіпті өндірістік объектіде** қолданылатын ғимараттардың, құрылыстардың және (немесе) техникалық құрылғылардың қирауы, бақыланбайтын жарылыс және (немесе) қауіпті заттардың шығарылуы;

3) **инцидент-қауіпті өндірістік объектіде** қолданылатын техникалық құрылғылардың істен шығуы немесе зақымдануы, апатқа әкеп соқпаған технологиялық процесті жүргізу қауіпсіздігін қамтамасыз ететін параметрлерден ауытқу;

4) **қауіпті өндірістік фактор**-қауіпті өндірістік объектілердегі апаттар, инциденттер кезінде туындайтын, үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіретін физикалық құбылыс;

5) **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің иесі**-қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіні меншік құқығында, шаруашылық жүргізу құқығында немесе жедел басқару құқығында немесе кез келген басқа заңды негізде иеленетін жеке және (немесе) заңды тұлға;

6) **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі**-жеке және (немесе) заңды тұлғалардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды қауіпті өндірістік фактормен өтеу жөніндегі Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген міндеті;

7) **пайда алушы**-Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;

8) **сақтандыру жағдайы** - көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

9) **сақтандыру омбудсманы** - өз қызметінде "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз жеке тұлға;

10) **сақтандыру сомасы**-сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

11) **сақтандыру сыйақысы**-сақтанушы сақтанушыға (пайда алушыға) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;

12) **сақтандыру төлемі**-сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде пайда алушыға төлейтін ақша сомасы;

- 13) **сақтандырушы-тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін** міндетті сақтандыру шартында айқындалған сома (сақтандыру сомасы) шегінде оның пайдасына тасымалдаушының жолаушылар (пайда алушы) алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе өзге тұлғаға сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған "ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ;
- 14) **сақтандырылушы-өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға**;
- 15) **сақтанушы-сақтандырушымен көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін** міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған болып табылады;
- 16) **уәкілетті орган-қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган**.
- 17) **үшінші тұлға** - өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор зиян келтірген тұлға.
- 18) **Деректер қорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым** (бұдан әрі - ұйым) - акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған, дауыс беретін акцияларының жүз пайызы Ұлттық Банкке тиесілі коммерциялық емес ұйым. Ұйым "Сақтандыру қызметі туралы" Заңның және сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңдарының негізінде сақтандырудың міндетті және ерікті түрлері, қайта сақтандыру, бірлесіп сақтандыру, бірлескен қайта сақтандыру бойынша деректер қорын қалыптастыруды және жүргізуді жүзеге асырады.

Глава 2. Сақтандыру объектісі.

- 2.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру объектісі (бұдан әрі-объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты, оның Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген зиянның орнын толтыру міндетімен байланысты объект иесінің мүліктік мүддесі болып табылады үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор болып табылады.
- 2.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесі 4.1-тармақта айқындалған сақтандыру жағдайларына ғана қолданылады. Сақтандыру шартының қолданылуы кезінде болған сақтандыру шартында көрсетілген ережелер мен ережелер.

Глава 3. Сақтандыруды шектеу.

- 3.1. Қоғам сақтандыруды жүзеге асырмайды және Қазақстан Республикасының Заңымен және заңнамалық актілерімен адамға тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру міндеті жүктелмеген жағдайларда сақтанушыны Ережелерге қосу жолымен сақтандыру шартын жасаспайды.
- 3.2. Егер Сақтандыру шарты жасалғаннан кейін сақтандыру шарты Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген тұлғамен және (немесе) тұлғаға қатысты жасалғаны анықталса, Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.
- 3.3. Егер Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген мән-жайлар сақтандыру шартын жасасқаннан кейін пайда болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

Глава 4. Сақтандыру жағдайлары.

4.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу жөніндегі сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі қауіпті өндірістік фактор деп танылады.

4.2. Сақтандыру жағдайының басталу фактісін, сондай-ақ ол келтірген зиянның мөлшерін дәлелдеу Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің 817-бабының 4-тармағына сәйкес сақтанушыға (сақтандырылушыға) және (немесе) пайда алушыға жүктеледі.

Глава 5. Сақтандыру жағдайларынан ерекшелік.

5.1. Егер сақтандыру төмендегі жағдай салдарынан болған болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен, сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған пайда алушының іс-әрекеттері.

5.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар да негіз бола алады:

1) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан тыс зиянды өтеу туралы кез келген талаптар;

2) сақтанушының (сақтандырылушының) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;

3) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау.

5.3. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы төмендегілердің салдарынан болса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:

1) соғыс қимылдары;

2) азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.

5.4. Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді сақтандырушы отыз күн ішінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) және (немесе) пайда алушыға жазбаша нысанда бас тарту себептерін дәлелді негіздеумен және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламамен қабылдайды және хабарлайды.

5.5. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы (сақтандырылушы) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сотқа шағым жасай алады.

Глава 6. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы.

6.1 Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы іс-әрекетке қабілетті жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды (меншік нысанына қарамастан) тұлға болып табылады.

6.2 Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілердің иелері болып табылатын жеке және заңды тұлғалар сақтандыру шарты бойынша сақтандырылушы болып табылады.

6.3 Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің иесінің үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиян үшін өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасуы, қауіпті объектіні уақытша пайдалану құқығын басқа тұлғаға беруі оларды объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу жөніндегі міндеттен босатпайды.

6.4 Сақтанушы сақтандырушыны таңдауда еркін.

6.5 Пайда алушы үшінші тұлға (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес оның қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар тұлға) немесе сақтандырушының заңда белгіленген жауапкершілігі шегінде келтірілген зиянды үшінші тұлғаға (залалды өтетуге құқығы бар тұлғаға) өтеген және сақтандыру төлеміне құқық алған өзге тұлға болып табылады.

Глава 7. Сақтандыру сомасы.

7.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айқындалады және мынаны құрайды:

- 1) 600 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны төрт мың адамнан асса;
- 2) 350 мың - егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны екі мыңнан астам адамды құраса, бірақ төрт мың адамнан аспаса;
- 3) 225 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны бір жарым мыңнан астам адамды құраса, бірақ екі мың адамнан аспаса;
- 4) 115 мың - егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны жеті жүз елуден астам адамды құраса, бірақ бір жарым мың адамнан аспаса;
- 5) 50 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны үш жүзден астам адамды құраса, бірақ жеті жүз елу адамнан аспаса;
- 6) 30 мың - егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны жүз елуден астам адамды құраса, бірақ үш жүз адамнан аспаса;
- 7) 12 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны жетпіс бес адамды құраса, бірақ жүз елуден аспаса;
- 8) 5 мың-егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны оннан астам адамды құраса, бірақ жетпіс бес адамнан аспаса;
- 9) 1 мың - егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ең көп саны он адамға дейін болса, декларацияланатын өзге де қауіпті өндірістер үшін.

7.2. Келтірілген зиянды толық өтеу үшін жауапкершіліктің шекті көлемі жеткіліксіз болған кезде сақтанушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.

Глава 8. Сақтандыру сыйақысы.

8.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйақысының мөлшері қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің қауіптілік деңгейіне байланысты сақтандыру сомасы мөлшерінің 0,72-ден 2,02 пайызға дейінгі шегінде Тараптардың келісімі бойынша белгіленеді.

8.2. Белгілі бір объект үшін сақтандыру тарифінің шамасы уәкілетті орган жыл сайын айқындайтын объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейіне байланысты белгіленеді.

8.3. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру тарифі, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындаған объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі ескеріле отырып белгіленеді.

Декларациялауға және сақтандыруға жататын қауіпті өндірістік объектілері бар ұйымдардың қауіптілігінің жыл сайынғы жалпы деңгейі туралы ақпаратты уәкілетті орган өзінің интернет-ресурсында орналастырады немесе республикалық мерзімді баспа басылымдарында қазақ және орыс тілдерінде жариялайды.

Объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі сақталған немесе төмендетілген кезде сақтандыру сыйлықақысы Заңға және Ережелерге сәйкес белгіленген сақтандыру тарифі бойынша төленеді.

Орташа салалық көрсеткіштермен салыстырғанда объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі ұлғайған кезде сақтандыру тарифіне объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейінің ұлғаюының бір пайызы үшін он пайыз мөлшерінде ұлғайту коэффициенті қолданылады.

Сақтандыру тарифінің шамасы ұлғайту коэффициентін ескере отырып, Заңда және Ережелерде белгіленген сақтандыру тарифінің мөлшерінен аспауы тиіс.

Сақтандыру сыйақылары сақтандыру шарты жасалғаннан кейін он күн ішінде біржолғы төленеді.

8.4. Сақтандыру шарты кез келген негіздер бойынша өзгерген кезде жаңадан есептелген және бұрын төленген сақтандыру сыйақыларының арасындағы айырма он бес күн ішінде қосымша төлеуге (қайтаруға) жатады.

8.5. Сақтандыру шартында сақтанушының объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған тәртіппен сақтандыру жарналарын енгізу арқылы сақтандыру сыйақысын бөліп төлеуге құқығы көзделуі мүмкін.

8.6. Сақтандырушы сақтандыру сыйақысын сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

Глава 9. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (сақтандыру аумағы).

9.1. Егер объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты күшіне енеді және сақтанушы бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап тараптар үшін міндетті болады.

9.2. Сақтандыру шарты ол күшіне енген күннен бастап он екі айдан аспайтын мерзімге жасалады.

9.3. Объектінің иесі он екі айдан кем мерзімде қызметті жүзеге асырған кезде сақтандыру шарты қызметті жүзеге асыру мерзіміне, бірақ алты айдан кем емес мерзімге жасалады.

9.4. Сақтандыру қорғанысының қолданылу мерзімі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

9.5. Егер объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

Глава 10. Сақтандыру шартын жасасу және рәсімдеу тәртібі.

10.1. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру заң мен ережелерге сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында үшінші тұлғалардың пайдасына жасалатын шарт негізінде жүзеге асырылады.

10.2. Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

10.3. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда рәсімдеуі арқылы жасалады.

10.4. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтанушының өтініші негіз болып табылады.

10.5. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің біреуден артық иесі болған кезде сақтандыру шарты объектінің барлық иелерін сақтандыру полисінде сақтандырылған ретінде міндетті түрде көрсете отырып, олардың кез келгенімен жасалады.

10.6. Сақтандыру шартында моральдық зиянды, жоғалған пайданы өтеуді және тұрақсыздық айыбын төлеуді қоспағанда, үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша қауіпті өндірістік фактор бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделеді.

10.7. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауда еркін.

10.8. Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушы сақтанушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы емес.

10.9. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілуге жататын талаптардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Сақтандыру шарты бойынша дау туындаған жағдайда оның жекелеген талаптарының толық болмауына байланысты дау сақтанушының пайдасына шешіледі.

10.10. Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты сақтандырушыға жазбаша жүгіну немесе сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.

10.11. Сақтандыру полисі Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 826-бабында көрсетілген шарттардан басқа, сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшерін қамтуы тиіс.

10.12. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру полисін ұстау және рәсімдеу жөніндегі талаптар Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленеді.

10.13. Егер сақтандырушы Заңда көзделгенмен салыстырғанда сақтанушының (сақтандырылушының) немесе үшінші тұлғаның жағдайын нашарлататын шарттарда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан болса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы заңда белгіленген шарттарда сақтанушы (сақтандырылушы) немесе үшінші тұлғаның алдында міндеттеме алады.

Глава 11. Сақтандыру шартын электрондық жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу тәртібі

11.1. Электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандырушының интернет-ресурсы және (немесе) ақпараттық жүйесі пайдаланылады.

11.2. Электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу үшін өтініш берген кезде сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану талап етілмейді.

11.3. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

11.4. Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде сақтандырушы қамтамасыз етеді:

- 1) сақтанушыға электрондық хабарлама түрінде сақтандыру шартын жасасу немесе оны жасасудан бас тарту туралы хабарламаны (бас тарту себептерін көрсете отырып) дереу жіберу;
- 2) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен электрондық хабарлама түрінде сақтанушыны (сақтандырылушыны) реттеу үшін құжаттарды қабылдаудан бас тартуды қоса алғанда, сақтандыру жағдайын реттеу процесінің негізгі кезеңдері туралы хабардар ету (бас тарту себептерін көрсете отырып);
- 3) сақтанушының (сақтандырылушының) Сақтандырушының интернет-ресурсында жасалған сақтандыру шарты бойынша ақпаратты тексеру мүмкіндігі;
- 4) сақтандырушының интернет-ресурсына Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, сақтандыру шартын электрондық нысанда және ол бойынша сақтандыру жағдайы бойынша ақпаратты сақтау;
- 5) сақтанушыға (сақтандырылушыға, пайда алушыға) сақтандырушыға қажетті ақпаратты (өтініштер, хабарламалар және (немесе) өзге де құжаттар, мәліметтер) электрондық нысанда құру және жіберу мүмкіндігі;

1. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу және

өзгерту;

2. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

3. сақтандыру жағдайының (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаның) басталғаны туралы хабарлама;

4. келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды айқындау; сақтандыру төлемін алу;

5. заңда көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу.

11.5. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарлама деректер базасын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарламалардың тәртібі мен мазмұнына қойылатын талаптарды қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті орган айқындайды.

11.6. Электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын жасасу кезінде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйақысын (сақтандыру сыйақысын бөліп-бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап жасалған болып есептеледі.

11.7. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылған) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы ұсынады.

11.8. Сақтандырушы тәулік бойы сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шарттарын жасасу және олар бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

11.9. Сақтандыру агенттерінің сақтанушы мен сақтандырушы арасындағы ақпараттық өзара іс-қимыл арқылы электрондық нысанда сақтандыру шарттарын жасасуға арналған сақтандыру ұйымдарының ақпараттық жүйелерін пайдалана отырып, сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметіне жол берілмейді.

Глава 12. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.

12.1. Сақтанушы(сақтандырылушы) құқылы:

1) сақтандырушыдан көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін міндетті сақтандыру шарттарын түсіндіруді талап ету;

2) сақтандырушыдан объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру талаптарын, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап ету;

3) сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тарту;

4) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі мөлшерінің есептеулерімен танысу;

5) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);

6) Заңның 21-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға немесе объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;

7) өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттар "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы

арқылы немесе сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберу.

8) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде сақтандыру тәуекелінің төмендеуіне әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар, сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері өзгерген жағдайда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап ету (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);

9) заңда көзделген жағдайларда және тәртіппен сақтандыру төлемін алу.

12.2. Сақтандыру шартында сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.3. Сақтанушы міндетті:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға Заңға және Ережелерге сәйкес сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді беру;

2) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйақысын төлеу;

3) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде бұл туралы уәкілетті органды хабардар ету;

4) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары, сақтандыру төлемдері және объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті өзге де мәліметтер туралы ақпарат беру;

5) үш жұмыс күні ішінде сақтандырушыға және уәкілетті мемлекеттік органдарға, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, олардың құзыретіне сүйене отырып, мән-жайлардың өзгерістері туралы хабарлау;

6) қызметі сақтандыру тәуекелін едәуір арттыруы мүмкін үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіні жоспарланып отырған жаңғырту және (немесе) қайта бейіндеу туралы сақтандырушыны және мемлекеттік органдарды олардың құзыретіне сүйене отырып хабардар ету;

7) қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсерін болғызбау жөнінде қажетті және ықтимал шараларды қабылдау;

8) дереу, бірақ үш күннен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білгендей, бұл туралы сақтандырушыға хабарлау;

9) қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсері туындаған кезде орын алған жағдайларда ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту, оның ішінде мүлікті құтқару және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету жөнінде ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау;

10) сақтандырушының өкіліне қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі аварияның, инциденттің туындау себептері мен өзге де мән-жайларын дербес тексеру жүргізу мүмкіндігін қамтамасыз ету;

11) сақтандырушының өкілі оларды сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін болған күйінде қарап тексергенге дейін зардап шеккен мүліктің және зақымдану аймағының (егер бұл қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келмесе немесе залал мөлшеріне әсер етпесе) сақталуын қамтамасыз ету үшін барлық ықтимал шараларды қабылдау;

12) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу себептері, барысы мен салдары туралы, сондай - ақ келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін барлық қолда бар ақпаратты (қажет болған жағдайда-жазбаша нысанда) және құжаттаманы ұсыну;

13) қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою немесе талап қою туралы өзіне

белгілі болғандай, үш жұмыс күні ішінде бұл туралы сақтандырушыға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлау;

14) зиян келтіруге жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын сақтандырушыға көшуді қамтамасыз ету.

12.4. Сақтандыру шартында сақтанушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.5. Сақтандырушы құқылы:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) заңға сәйкес сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап ету

2) сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тарту;

3) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне қарай сақтандыру жағдайының басталу фактісін және үшінші тұлғаларға келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұрату;

4) үшінші тұлғалардың бүлінген мүлкін және зақымдану аймағын тексеруге қатысу және тексеру актілеріне қол қою;

5) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар (сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері) өзгерген жағдайда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап ету;

6) келтірілген зиянды өтеуге байланысты қатынастарда сақтанушының (сақтандырылушының) атынан және оның тапсырмасы бойынша сөз сөйлеу;

7) сақтанушының (сақтандырылушының) тапсырмасы бойынша пайда алушылар қоятын талап-арыздарға қатысты оның атынан сотта іс жүргізуді өзіне қабылдау. Алайда сақтандырушының бұл әрекеттерін олардың сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттерін мойындауы деп санауға болмайды;

8) зиян келтіруге жауапты адамға кері талап қою құқығын беру. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.6. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.7. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтанушыны (сақтандырылушыны) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен, оның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын Тараптардың құқықтары мен міндеттерімен таныстыру;

2) сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін рәсімдеу;

3) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылу кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабарлаған кезде оны дереу тіркеп, осы сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) бойынша мәліметтерді қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес деректер қорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсыну;

4) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін заңда көзделген тәртіппен және шарттарда жүргізу;

5) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуге жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, оларды алған күннен

бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс рәсімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлау қажет;

6) сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда сақтанушыға (пайда алушыға) жазбаша нысанда бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарлама жіберу;

7) сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;

8) сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) өтініш алған кезде сақтанушының (үшінші тұлғаның, пайда алушының) талаптарын қарау және бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беру;

9) сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сақтандыру омбудсманына қайта жолдау.

12.8. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.9. Үшінші тұлғалар құқылы:

1) қауіпті өндірістік факторлардың олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсері нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарлау;

2) сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізу және оларды сақтандырушыға ұсыну;

3) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;

4) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі мөлшерінің есептеулерімен танысу;

5) сақтандыру төлемін Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде алу;

6) Заңның 21-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға немесе объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;

7) өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттар "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберу.

8) сақтанушыға келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою.

12.10. Заңда көзделген жағдайларда жәбірленушінің Ережелерде белгіленген құқықтары пайда алушы ретінде әрекет ететін өзге тұлғаларға өтеді.

Глава 13. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері.

13.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайы, сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға басталған кезде мынадай әрекеттерді жасауға міндетті:

1) дереу, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгілі болғандай, бұл туралы сақтандырушыға қолжетімді тәсілмен (ауызша, жазбаша) хабарлау қажет. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша расталуы тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер сақтанушы (сақтандырылушы)

дәлелді себептермен аталған әрекеттерді орындау мүмкіндігіне ие болмаса, ол оны құжатпен растауы керек;

2) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты беру (алайда Сақтандырушының сақтандыру жағдайының мән-жайларын анықтау жөніндегі іс-әрекеті сақтандыру төлемін алу құқығын тану үшін негіз болып табылмайды);

3) құзыретті органдар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде болған оқиғаны құжаттамалық рәсімдеуге шаралар қабылдау;

4) сақтандыру жағдайының басталу жағдайларына байланысты және сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты сақтандырушыға беру;

5) ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін ақылға қонымды және қол жетімді шараларды қолдану;

6) болған оқиға туралы құзыретті органдарға дереу хабарлау;

7) Сақтандырушының өкіліне сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын анықтауға жәрдемдесу, оның ішінде сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы ұсыну;

8) сақтандыру шартында, Ережелерде және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді орындауға міндетті.

13.2. Сақтандырушы өз өкілдерін көлік оқиғасы болған жерге жіберуге құқылы.

Глава 14. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.

14.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылған) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы мынадай құжаттарды қоса бере отырып ұсынады:

1) келтірілген зиянды және оның мөлшерін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, пайда алушының зиянды өтеу туралы сақтанушы таныған талабы немесе қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы заңды күшіне енген сот шешімі;

2) зиянның алдын алу немесе мөлшерін азайту жөнінде шаралар қабылдауға байланысты шығыстарды растайтын құжаттар (бар болса).

14.2. Сақтандырушының талабы бойынша өтініш беруші сақтандырушыға қолы жететін мемлекеттік органдардың деректер қорында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын ұсынуға міндетті.

14.3. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті.

14.4. Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жіберген жағдайда сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

Глава 15. Келтірілген зиян мен сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.

15.1. Сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы апат себептерін, оқиғаны, сот шешімдерін және келтірілген зиян мөлшері туралы деректерді қамтитын басқа да материалдарды тергеу актісі негізінде айқындайды.

15.2. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшері тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда

белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде заңмен және қағидалармен белгіленеді және мынан құрайды:

әрбір жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін:

- 1) өлім - 1000 (бір мың);
- 2) мүгедектікті белгілеу;
- 3) I топ-800 (сегіз жүз мың),
- 4) II топ - 600 (алты жүз),
- 5) III топ – 500 (бес жүз);
- 6) "мүгедектігі бар бала" - 500 (бес жүз);
- 7) амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде мүгедектік белгіленбестен, бірақ 300 (үш жүзден) аспайтын мертігу, жарақат алу немесе денсаулықтың өзге де зақымдануы. Бұл ретте стационарлық емдеудің әрбір күні үшін сақтандыру төлемінің мөлшері кемінде 2 айлық есептік көрсеткішті құрауға тиіс.

15.3. Мүліктің бүлінуі кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған мүліктің тозуын ескере отырып, оны қалпына келтіру құнын есептеу негізінде айқындалады.

Мүлікті қалпына келтіру құны сақтандыру жағдайы басталған кезде қолданыста болған орташа нарықтық бағалар мен тарифтер негізінде айқындалады.

Мүлікті жою кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайы басталған күнгі тозуды ескере отырып, мүліктің нақты құнын негізге ала отырып айқындалады.

Егер оны қалпына келтіру техникалық мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан негізделмесе, мүлік жойылды деп есептеледі. Егер бұл ретте күтілетін шығыстар (қалпына келтіру құны) сақтандыру жағдайы басталған күнге есептелген амортизацияны ескере отырып, мүліктің нақты құнының сексен пайызынан асатын болса, мүлікті қалпына келтіру экономикалық тұрғыдан негізсіз болып есептеледі.

15.4. Сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде әрбір үшінші тұлғаның мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының (сақтандырылушының) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның өтініші бойынша сақтандырушы айқындайды. Келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды қажет болған жағдайда тәуелсіз сарапшы жүргізе алады. Келтірілген зиянды бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда Тараптар өзгеше дәлелдеуге құқылы.

15.5. Сақтандыру төлемі үшінші тұлғаға келтірілген залалдың (нақты залалдың) мөлшерінен аспауы тиіс.

15.6. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі Заңда және Ережелерде белгіленген мөлшерде жүзеге асырылады.

15.7. Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшерін айқындау мақсатында қосымша тергеу жүргізуге құқылы. Осыған байланысты ол апатты, инцидентті техникалық тексеру материалдарын, зиян келтіруге байланысты мемлекеттік органдардан құжаттарды, жоғалған (бүлінген, қаза тапқан) мүліктің құнын, жүргізілген жұмыстардың құнын, келтірілген шығындарды, сондай-ақ өзге де қажетті құжаттарды бағалауға мүмкіндік беретін медициналық құжаттарды, шоттарды талап етуге құқылы.

15.8. Сақтандыру төлемдері объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде жүргізіледі.

15.9. Үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде сақтандырушы сақтандыру төлемдерін сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Бұл ретте пайда алушы тікелей сақтанушыға (сақтандырылушыға) келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кету мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қоюға құқылы.

15.10. Бірнеше сақтандырушыларда объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру кезінде әрбір сақтандырушы онымен жасалған шарт шегінде сақтанушының алдында жауап береді, алайда сақтанушының (пайда алушының) барлық

сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы тиіс.

Бұл ретте сақтанушы кез келген сақтандырушыдан онымен жасалған шартта көзделген сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты залалды өтемесе, сақтанушы жетіспейтін соманы басқа сақтандырушыдан алуға құқылы.

Келтірілген залалды басқа сақтандырушылар өтегендіктен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған сақтандырушы сақтанушыға келтірілген шығыстарды шегергенде сақтандыру сыйлықақыларының тиісті бөлігін қайтаруға міндетті.

15.11. Келтірілген зиянды басқа тұлғалар да Өтеген жағдайларда сақтандырушы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемінің сомасы мен басқа тұлғалар өтейтін сома арасындағы айырманы ғана төлейді. Сақтанушы сақтандырушыға өзіне белгілі болған, үшінші тұлғаларға зиянды өтеу үшін басқа тұлғалар жүргізген төлемдер туралы хабарлауға міндетті.

15.12. Сақтандырушы, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болған және (немесе) жүргізілген болса, сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын өтеуге міндетті. Аталған шығыстарды өтеуді сақтандырушы тиісті шығындар туралы актіні алған күннен бастап отыз күн ішінде, бірақ сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бұрын жүргізбейді.

Сақтанушының көрсетілген шығыстары нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

15.13. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, оның мұрагерлері болмаған жағдайда, жәбірленушіні жерлеуді жүзеге асырған адамға сақтандырушы нақты шығындар мөлшерінде, бірақ объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде жерлеуге қажетті шығыстарды өтейді.

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.

15.14. Сақтандыру төлемін сақтандырушы Заңда және Ережелерде көзделген құжаттарды алған күннен бастап отыз күннен кешіктірмей жүргізеді.

15.15. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде сақтандырушы сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғадан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауды талап етуге құқылы емес.

15.16. Сақтандырушы немесе сот шешімімен сақтандыру жағдайы деп танылған қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы өтініштерді қанағаттандыру олардың келіп түсу тәртібімен, ал бір мезгілде бірнеше өтініш мынадай кезектілікпен келіп түскен кезде жүзеге асырылады:

- 1) бірінші кезекте жеке тұлғалардың өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар қанағаттандырылады;
- 2) екінші кезекте жеке тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі;
- 3) үшінші кезекте заңды тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі.

15.17. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

Глава 16. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.

10.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының төленген сома шегінде сақтанушыға кері талап қоюға құқығы бар:

- 1) сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
 - 2) сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған әрекеттерді жасауы;
 - 3) сақтанушының (сақтандырылушының) оны азайту бойынша ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы нәтижесінде зиян мөлшерін ұлғайту;
 - 4) сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандырушыға сақтандыру объектісі туралы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
 - 5) сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ талап ету құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды сақтандырушыға беруден бас тартуы.
- 10.2. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға төленген сома шегінде сақтанушының (сақтандырылушының) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы ауысады.
- 10.3. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының қасақана іс-қимыл жасау жағдайларын қоспағанда, қызметтік, лауазымдық немесе өзге де еңбек міндеттерін бұзуы қауіпті өндірістік фактордың туындауына себеп болған олардың қызметкерлеріне кері талап қоюға құқығы жоқ.

Глава 17. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.

Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол берілмейді.

Глава 18. Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату.

18.1 Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мынадай жағдайларда тоқтатылды деп есептеледі:

- 1) шарттың қолданылу мерзімінің аяқталуы;
- 2) шартты мерзімінен бұрын тоқтату;
- 3) сақтандырушының объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы.

18.2 Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату тәртібі, шарттары мен салдары Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес айқындалады.

Глава 19. Дауларды шешу тәртібі.

19.1 Сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) құқылы:

- 1) сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша өтініш жолдау немесе
- 2) Қазақстан Республикасының "Сақтандыру қызметі туралы" Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе сотқа өтініш жіберу.

19.2 Сақтанушы (үшінші тұлға, пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүтінген жағдайда сақтандырушы сақтанушының, үшінші тұлғаның (пайда алушының), сақтандыру

омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

19.3 Сақтандырушы сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) бес жұмыс күні ішінде өтініш алған кезде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауапты қарайды және ұсынады.

19.4 Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы), сондай-ақ сақтандырушы сақтандыру омбудсманының шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сотқа жүгінуге құқылы. Бұл ретте сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін сақтандыру омбудсманының шешімін орындау міндетті болып табылмайды.

Глава 20. Қосымша шарттар.

21.1 Сақтандыру ережелері мемлекеттік және орыс тілдерінде 2 (екі) данада жасалды. Мемлекеттік тілде жасалған Ережелер мәтінінің мазмұны орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінінің мазмұнына сәйкес келмеуі анықталған жағдайда, Тараптар орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінін басшылыққа алатын болады.

21.2 Ережелер Директорлар Кеңесі бекіткен сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

21.3 Ережеде айтылмағанның бәрі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.

21.4 Тараптардың келісімі бойынша, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, жасалатын сақтандыру шартына ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.